

ПОГОВОР

Са Деветом бригадом, у њеном великом покрету од Речице под Радан планином па до Београда и даље, према Словенији, Ајдовшчини надомак Трсгу, своју судбину повезивали су и народ и борци из Тимока, Крајине, из Хомоља, долине Млаве, Подунавља, нови дорасли младићи из Смедеревске Паланке, Свилајнца и Велике Плане, из средишњих и западних делова Србије, из Београда и других места.

Жеља нам је да ова књига са првим имеником и великим бројем фотографија војника Девете бригаде нађе своје место у библиотекама, школама, у домовима бораца, на полицама, уз узглавље. Место јој је и у породичном кутку оних који чувају као светињу властитог огњишта фотографије са патином трајања, војничка писма, телеграме команди о испуњеном дугу части на бојном пољу, одликовања и реликте из свих ратова, буна и страдања, као неунипгииви знак, да успомена на усправне живи и траје и да слобода и тежња за свеколиком људском правдом и у добру и у злу немају цене ни границе.

Тако живе и успомене и сама дела.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Објављена грађа

Др Борковић Милаи — „Источна Србија у рату и револуцији 1941 -1945“, Зборник докумената, 1.2. и 3. књига. МОК СКС Зајечар и Историјски архив "Тимочка Крајина", Зајечар, 1981.

Необјављена архивска грађа

— Грађа Историјског архива „Тимочка Крајина“, Зајечар

Литература

а) Књиге

- Благојевић Божидар — Неготин и Крајина у рату и револуцији 1941 -1944, Историјски архив Крајине, Пореча и Кључа, Неготин, 1984.
- Борковић Милаи — Комунистичка партија Југославије у Србији, 1941 -1945, књ. 2., Институт за раднички покрет Србије, Београд, 1978.
- Босиљчић Слободан — Источна Србија, Београд, 1963.
- Босиљчић Слободан — Тимочка Крајина, Зајечар, 1988.
- Босиљчић Слободан — Светлећи сигнали, Београд, 1961.
- Бузгановић Ђорђе, Босиљчић Слободан — Пламен се није гасио, Београд, 1952.
- Вишњић др Петар — Операција за ослобођење Источне Србије, јун - октобар 1944, Историјски архив Зајечар, 1985.
- Глигоријевић Иван Цина — Смрт једног рађа сго нових, Београд 1961.
- Глигоријевић Иван Цина — Партизански одреди Источне Србије, 1941 -1944, Војноиздавачки завод, Београд, 1969.
- Глигоријевић Иван Цина — Девета српска бригада, Војноиздавачки завод, Београд 1970.
- Ивановић Миладин — Двадесет трећа српска дивизија, СУБНОР Србије, Савет едиције Србија у рату и револуцији, Секције 7,9. и 14. бригаде, Београд, 1994.
- Крстић Милош — Тимок и Заглавак у НОБ-у и револуцији, 1943 -1945, Књажевац, 1986.
- Марјановић др Јован — Усганак и народноослободилачки покрет у Србији, Институт друштвених наука, Београд, 1963.

- Марковић Миодраг — У сенци Ртња, Дневник, Нови Сад, 1969.
- Марковић Миодраг — Иду ведри дани, Дневник, Нови Сад, 1969.
- Међу првима — Биографије палих бораца у НОБ-у,
Новинска установа „Тимок“, Зајечар, уредник Томислав Мијовић
- Милић Драгојло — Горње Зуниче, Дневник, Нови Сад, 1966.
- Милић Драгојло — За слободу - за социјализам, Књажевац, 1958.
- Милић Драгојло — На стазама револуционарним, Књажевац, 1975.
- Мирчетић Драгољуб — Сокобања и околина у народноослободилачкој борби,
1941 - 1945, Градина, Ниш, 1977.
- Недељковић Нада — Ратна виђења и сведочења, Мајданпек, 1980.
- Пајић др Томислав — Терор окупатора у логорима у Бору 1943 - 1944,
Бор, 1982.
- Перовић др Миливоје — Јужна Србија у НОР-у, Нолит - Просвета,
Београд, 1961.
- Петрановић др Бранко — Србија у II светском рату 1939 - 1945,
ВИНЦ, Београд, 1992.
- Петровић др Драгољуб — Источна Србија у ослободилачком рату
1941 - 1945, Београд, 1986.
- Петровић др Драгољуб — Народноослободилачки рат и револуција на књажевачком подручју 1[^]41 - 1942. године, Токови револуције,
Зборник историјских радова, књ. XIV, XV, Београд, 1981.
- Рачић Никола — Источна Србија у рату и револуцији 1941 - 1945,
(хронологија), МОК СКС Зајечар и Историјски архив „Тимочка
Крајина“, Зајечар, 1984.
- Раденковић Предраг — Борбе комуниста Књажевца 1938 - 1942,
Књажевац, 1982.
- Рајковић Љубиша Кожељац — Село Врбица, Нови Сад, 1962.
- Рајковић Љубиша Кожељац — У корак с временом, Зајечар, 1969.
- Станковић Момчило - Дуго путовање до слободе, Мајданпек, 1985.

б) Часописи и штампа

- Бисић Милорад — Сведоци једног времена и једне борбе - народ прича,
Развитак, Зајечар, бр. 4-5/1962.
- Бисић Милорад — Народноослободилачка борба у Тимочком и Заглавском
срезу, Развитак, бр. 4-5/1981.
- Божић Добривоје, — Одлазака на Тумбу и смрт чика Галама,
Развитак, бр. 1/1966.
- Васиљевић Живан, Вучковић Сретен — Источна Србија у Народноослободилачкој борби,
Развитак, бр. 2/1962.
- Васиљевић Живан — Комунистички Тимок и Крајине у 1943. години, Развитак,
бр. 3/1969.
- Глигоријевић Душан Саша — Девета српска ударна бригада, израз револуционарних
стремљења и слободарских традиција наших народа,
Развитак, бр. 2/1964.
- Глигоријевић Душан Саша — Борба на Буковику - смртоносни ударац четничком покрету у Источној Србији, Развитак, бр. 4-5/1976.
- Глигоријевић Иван Цина — Априлски рат 1941. године почео је у Ђердапу,
Развитак, бр. 3-4/1968.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	5
ПРВИ ДЕО	7
НАРОД НА ПУТУ ДО СЛОБОДЕ / ПОЈА ВЕКА НЕЗАБОРАВА	9
РОБЕЊЕ ДЕВЕТЕ / СТРОЈ У РЕЧИЦИ	13
РАТНИ ПУТ БРИГАДЕ / МАРШЕВИ И БОРБЕ	19
<i>Повратак у Тимок . . . . .</i>	<i>21</i>
<i>Нови покреси . . . . .</i>	<i>23</i>
<i>Ослобађање Тимочке крајине . . . . .</i>	<i>26</i>
<i>Београдска операција, борбе око Чачка, каДрини . . . . .</i>	<i>29</i>
<i>Од Дрине до реке Босне . . . . .</i>	<i>33</i>
<i>Сребреник иДобој . . . . .</i>	<i>35</i>
<i>Време слободе: надамак Трста . . . . .</i>	<i>38</i>
ДРУГИ ДЕО	43
<i>Како је успостављен именик бораца . . . . .</i>	<i>45</i>
ИМЕНИК БОРАЦА / КРАТКИ ЖИВОТОПИС	47
КОМАНДНИ САСТАВ БРИГАДЕ, БАТАЉОНА И ЧЕТА	373
БОЈНИЧАРКЕ И БОРЦИ / СТРОЈ ЖЕНА	391
ТРЕЋИ ДЕО	397
ОД ОДРЕДА ДО БРИГАДЕ / НАРОД И ПАРТИЗАНИ	399
<i>Пре строја бригаде . . . . .</i>	<i>400</i>
<i>Злочини Немаца и четника . . . . .</i>	<i>406</i>
<i>Сељанке из тимока . . . . .</i>	<i>408</i>
<i>Читаве породице уз партизане . . . . .</i>	<i>409</i>
НАРОДНИ ХЕРОЈИ ИЗ ТИМОЧКЕ КРАЈИНЕ	415
ЧЕТВРТИ ДЕО	423
ПОРТРЕТ ДЕВЕТЕ У БРОЈКАМА / СВЕДОЧАНСТВА У СЈИЦИ	425
ПЕТИ ДЕО	457
ОТИСЦИ У ВРЕМЕНУ / ФРАГМЕНТИ	459
<i>Биткеиљуди . . . . .</i>	<i>461</i>
<i>Лирски доживљаји и поводи . . . . .</i>	<i>473</i>
<i>Поверење у себе и поруке . . . . .</i>	<i>477</i>
<i>Црвена армија . . . . .</i>	<i>483</i>
<i>Ваздушни транспорти савезника . . . . .</i>	<i>487</i>
<i>Документарно ткиво . . . . .</i>	<i>491</i>
<i>Анегдоте са укусом истине . . . . .</i>	<i>497</i>
<i>Преко Дрине воде 'ладне . . . . .</i>	<i>501</i>
ПОГОВОР	511
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА	513